

ЗВІТ

про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0067-131 від 11.11.2019
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
ID ОП у ЄДЕБО	22780
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток, другий (магістерський) рівень ВО 10 – Природничі науки 106 - Географія
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/economic-social-geography-and-regional-development.pdf

Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Керівник експертної групи	Кравченко Дмитро Володимирович
Члени експертної групи	Лук'янова Віталіна Віталіївна Монюшко Марина Михайлівна Ткач Олексій Дмитрович
Залучений представник роботодавців	
Спостерігачі	
Дати виїзду до ЗВО	26 листопада – 28 листопада 2019 року
Посилання на програму виїзду експертної групи до ЗВО	https://physgeo.univer.kharkov.ua/wp-content/uploads/106_2019_expert.pdf
Дата надходження звіту до Національного агентства	
Відомості щодо наявності зауважень ЗВО до звіту,	

посилання на них (за наявності)	
---------------------------------	--

1. Призначення звіту

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми (ОП), що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Акредитація ОП є процедурою зовнішнього забезпечення якості, основною метою якої є отримання достовірної інформації про якість освіти за певною ОП, а також надання порад із її удосконалення. Процедура акредитації передбачає самооцінювання ОП, її оцінювання експертною групою, включаючи відвідування ЗВО, та прийняття рішення щодо акредитації Національним агентством.

Процедура акредитації проводиться відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/3385. Для обґрунтування аналізу та розуміння змісту критеріїв експерти також ураховують затверджені Національним агентством інструктивні документи.

Цей звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості ОП. Звіт призначений як безпосередньо для ЗВО, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і ЗВО. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

◇ наявні

◇ виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

◇ відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

◇ встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

◇ відсутні

Обґрунтування:

--

3. Резюме

У цьому розділі експерти викладають свої загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям акредитації, підсумок сильних сторін та позитивних практик, а також слабких сторін програми і рекомендацій з їх удосконалення. Резюме має у конденсованому вигляді відобразити зміст звіту; читач повинен бути спроможним зрозуміти загальні висновки експертної групи, прочитавши цей розділ.

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям:

ОП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» за розглянутими критеріями відповідає рівням А та В. Освітня програма побудована від послідовного розгляду глобальних проблем сучасності, до набуття практичних навичок що базуються на знанні сучасних ГІС, які технічно забезпечують процеси планування та управління розвитком окремих регіонів. ОП в цілому є збалансованою як між інтересами головних стейкхолдерів, так і за освітніми компонентами. Науково-педагогічний та допоміжний персонал, що забезпечують програму, продемонстрували високу фаховість. Здобувачі вищої освіти за даною ОП засвідчили забезпечення їх освітніх потреб, обізнаність у процедурі освітнього процесу за даною програмою, та участю у плануванні та аудиті освітнього процесу органами студентського самоврядування. Запрошені роботодавці, базуючись на досвіді успішного працевлаштування випускників минулих років кафедри соціально-економічної географії та регіонознавства, висловили впевненість, що випускники за даною ОП мають всі шанси успішного працевлаштування.

*Підсумок **сильних** сторін програми та позитивних практик:*

Сильними сторонами ОП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» є:

- 1) Реальне залучення до формування програми здобувачів вищої освіти та працедавців, а також досягнення оптимального балансу інтересів між всіма трьома стейкхолдерами. Орієнтування на потреби саме місцевих працедавців є позитивною стороною та відповідає заявленій меті ОП. Орієнтування на отримання здобувачами ВО значної кількості практичних компетенцій та максимально можливе формування індивідуальної освітньої траєкторії – відповідають загальній політиці ЗВО.
- 2) Наявне в університеті Положення про організацію освітнього процесу в ХНУ імені В.Н. Каразіна, яке працює бездоганно. Допомогою в цьому є щорічне опитування здобувачів ВО про якість освітнього процесу.
- 3) Можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії за рахунок дисциплін вільного вибору, проходження практик та виконання кваліфікаційної роботи магістра за

обраною здобувачем вищої освіти спеціалізацією орієнтованою або на майбутнє місце працевлаштування або на його освітні інтереси.

4) Умови доступу до освітньої програми є публічними й зрозумілими та є загальними при вступі до магістратури Університету. Окремих умов вступу, окрім складання фахового іспиту та додаткового іспиту з фаху, в разі закінчення бакалаврату за іншою спеціальністю, ОП не потребує.

5) Регулярно проводиться інтерв'ювання та опитування серед роботодавців щодо впливу цільових результатів навчання на ефективність роботи організацій-роботодавців.

*Підсумок **слабких** сторін програми та рекомендації з її удосконалення*

Слабкі сторони ОП не є принциповими, та можуть бути легко виправлені при перегляді програми. До них відносяться: подібність навчальних дисциплін вільного вибору та навчальне перевантаження студентів (за кількістю навчальних годин на один день). Існує також необхідність в оновленні комп'ютерного та інструментального забезпечення освітнього процесу.

4. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Факти, докази та їх аналіз:

ОП розроблена на основі документів «Стратегічні цілі ХНУ імені В.Н. Каразіна у сфері якості на 2017–2020 роки», «Політика ХНУ імені В. Н. Каразіна у сфері якості на 2017–2020 роки», «Стратегія розвитку ХНУ імені В.Н. Каразіна на 2019-2025 рр.» та в цілому їм відповідають. Але слід зазначити, що цілі ОП є досить загальними, не зрозуміло в чому саме полягає унікальність та фокусування програми. Намагання охопити освітньою програмою широкого кола питань призводять до розфокусування її освітніх цілей. Під час проведення зустрічі з керівником та менеджментом ЗВО, ректором було зазначено, що освітня політика університету формується із врахуванням потреб стейкхолдерів у послідовності – здобувачі ВО, працедавці, академічна спільнота. Тобто загальноуніверситетська освітня політика є в першу чергу «студентоцентричною».

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Під час розробки ОП було проведено анкетування 4 курсу бакалаврату за ОП «Економічна та соціальна географія», стосовно їх бачення наповнення магістерської програми, на яку вони мали вступати, залучено представника студентів до групи розробників. Ці заходи були орієнтовані на підвищення мотивації здобувачів вищої освіти до навчання. Проведення анкетування було підтверджено студентами під час зустрічі з ними.

Потреби працедавців щодо посилення практичної складової було враховано через включення до ОП навчальних дисциплін, які орієнтовані на формування саме практичних компетенцій та відведення значної кількості кредитів на науково-дослідницьку, виробничу та асистентську практики. Для врахування потреб працедавців було вивчено думку підприємств та установ, які є базовими при проходженні виробничих практик та в яких головним чином працевлаштовуються випускники кафедри соціальної та економічної географії, що і було підтверджено під час зустрічей зі студентами та працедавцями. Окрім цього ОП було сформовано із врахуванням досвіду реалізації подібних ОП у вітчизняних та закордонних ЗВО зазначених у відомостях самооцінки, з якими розробники програми підтримують академічні зв'язки через програми академічної мобільності. Студенти, які брали участь у програмах міжнародної мобільності, відмітили позитивні сторони ОП, що акредитується, а саме її більшу універсальність у порівнянні із закордонними, які є більш вузькоспеціалізованими.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Факти, докази та їх аналіз:

Цілі та програмні результати орієнтовані як на традиційні напрямки застосування знань та навичок, так і на сучасні потреби. Загальні тенденції розвитку економічної та соціальної географії є предметом вивчення навчальних дисциплін «Глобальні проблеми сучасності», «Сучасні концепції регіонального розвитку», «Туристсько-рекреаційні ресурси світу». Комплексування базових та практичних знань забезпечується дисциплінами «Суспільно-географічне прогнозування», «Просторовий та системний аналіз регіонального розвитку» та дисциплінами вільного вибору. Сучасний галузевий контекст сфокусовано на туристичній складовій, де випускники за спеціальністю 106 – «Географія» в наш час часто працевлаштовуються. Регіональний – на формуванні знань та компетенцій в територіальному менеджменті та агропромисловому комплексі.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Факти, докази та їх аналіз:

Стандарт вищої освіти за спеціальністю відсутній. ОП розроблена на основі внутрішнього документу «Тимчасовий стандарт вищої освіти України за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 106 – Географія», який схвалено Вченою радою університету 27 березня 2017 року, протоколом №5 та затвердженого наказом ректора Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (наказ № 1701-1/112 від 3 квітня 2017 року). «Тимчасовий стандарт» в цілому побудований у відповідності до восьмого рівня НРК України.

Загальний аналіз щодо Критерію 1

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1:

Сильними сторонами ОП є реальне залучення до формування програми здобувачів вищої освіти та працедавців, а також досягнення оптимального балансу інтересів між всіма трьома стейкхолдерами. Орієнтування на потреби саме місцевих працедавців є позитивною стороною та відповідає заявленій меті ОП. Орієнтування на отримання здобувачами ВО значної кількості практичних компетенцій та максимально можливе формування індивідуальної освітньої траєкторії – відповідають загальній політиці ЗВО. Позитивною стороною є наявність факультативу з іноземної мови, причому саме у другому семестрі, тобто перед літнім періодом під час якого студенти можуть проходити за кордоном виробничі практики та стажування.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1:

При перегляді ОП більш виразно виділити підготовку «універсальних» фахівців, які б мали компетенції із управління та розвитку регіонів в цілому, тобто на рівні загальних процесів, а також «регіональних» фахівців орієнтованих на конкретний регіон, його економічну та соціальну специфіку.

У відомостях про самооцінювання ОП неоднаразово зазначається, що одним із пріоритетів програми є «науково-дослідницьке» спрямування, хоча програма є освітньо-професійною, тобто повинна мати чітко виражений прикладний характер підготовки. Вважаємо це незначним недоліком, який можна виправити введенням практики із суто прикладним спрямуванням.

Рівень відповідності Критерію 1:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1:

Унікальність ОП встановити досить складно, оскільки вона намагається охопити широке коло питань економічного та соціального розвитку регіонів. Не чітке фокусування ОП: не зрозуміло підготовка яких фахівців є пріоритетною – «універсальних» або «регіональних»; спеціалістів в якій саме сфері – туристичній, аграрній, з управління територіями або створенні та підтримки інформаційних проектів на основі ГІС. З іншої сторони, практичні навички, які набуваються за даною програмою іноді є спільними з іншими ОП факультету Геології, географії, рекреації та туризму Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Факти, докази та їх аналіз:

Загальна кількість кредитів ОП становить 90 кредитів (ECTS), що відповідає вимогам до освітньо-професійних програм другого (магістерського) освітнього рівня вищої освіти. Навчальне навантаження розподілене по семестрам вірно – по 30 кредитів у кожному. Дисципліни вільного вибору становлять 26 кредитів – 29% від загальної кількості, що відповідає законодавству. Кількість кредитів відведена на практики є достатньою – 21 кредит (23 % від загальної кількості).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

В цілому дотримано баланс та послідовність навчальних дисциплін загального спрямування (фундаментального), які забезпечують змістовне розуміння процесів пов'язаних із економічною та соціальною географією та регіональним розвитком, а також дисциплін, які забезпечують набуття практичних навичок за допомогою інформаційних технологій. Економічна складова програми фокусується на питаннях маркетингу, окремі навчальні дисципліни орієнтовані на здобуття основ менеджменту. Невдалим є розміщення дисциплін вільного вибору у першому семестрі, оскільки це ускладнює вчасне формування педагогічного навантаження викладачів.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Факти, докази та їх аналіз:

Зміст ОП відповідає предметній області за спеціальністю 106 – Географія.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обов'язки, передбаченому законодавством.

Факти, докази та їх аналіз:

67 кредитів освітньої програми (74% від загальної кількості) відведено на формування індивідуальної освітньої траєкторії. З них: вільний вибір навчальних дисциплін у складі академічних груп – 26 кредитів (29% від загальної кількості кредитів), формування вузькоспеціалізованої індивідуальної траєкторії студента під час проходження практик – 21 кредит (23% програми), виконання досліджень в рамках кваліфікаційної роботи студента – 20 кредитів (22% програми).

Під час зустрічі зі студентами було підтверджено забезпечення ним процедури вільного вибору навчальних дисциплін, який проводиться шляхом анкетування під час вступної компанії (оскільки окремі навчальні дисципліни присутні у першому семестрі). Перелік та анотації дисциплін вільного вибору на сайті кафедри присутні.

Механізм вільного вибору навчальних дисциплін регламентовано Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна (п. 3.5), який є у відкритому доступі.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Факти, докази та їх аналіз:

Кількість кредитів відведених на практики достатня – 21 кредит (23% програми). З них науково-дослідницька – 5 кредитів, виробнича – 6 кредитів, асистентська – 10 кредитів. Робочі навчальні програми практик наявні та в цілому регламентують їх проведення. Договори на проведення практик укладені. На зустрічі зі студентами та працедавцями (як державного, так і приватного сектору) отримані позитивні відгуки про місця проведення практик та про рівень загальної та практичної підготовки, які демонструють студенти під час проходження практик. Ознак фіктивного проходження практик не виявлено.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Факти, докази та їх аналіз:

Соціальні навички в рамках ОП можливо здобути під час проходження науково-дослідницької, виробничої та асистентської практик, участі у семінарських заняттях. Особливо слід відмітити асистентську практику – програма її проведення регламентує відпрацювання відповідних навичок.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Стандарт вищої освіти за спеціальністю відсутній. ОП розроблена на основі внутрішнього документу «Тимчасовий стандарт вищої освіти України», який схвалено Вченою радою університету 27 березня 2017 року, протоколом №5 та затвердженого наказом ректора Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (наказ № 1701-1/112 від 3 квітня 2017 року). «Тимчасовий стандарт» в цілому побудований у відповідності до сьомого рівня НРК України. ОП забезпечує набуття загальних (за спеціалізацією) та спеціальних (фахових) компетенцій, в більшому чи меншому ступені забезпечує набуття програмних результатів навчання.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Розподіл кредитів та освітніх компонентів по семестрах зауважень не викликає – досягнуто оптимальний баланс між обов'язковими та вибірковими дисциплінами, кількістю кредитів для проходження практик та виконання кваліфікаційної роботи магістра.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Дуальність за ОП не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2:

Сильними сторонами ОП є можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії за рахунок дисциплін вільного вибору, проходження практик та виконання кваліфікаційної роботи магістра за обраною здобувачем вищої освіти спеціалізацією орієнтованою або на майбутнє місце працевлаштування або на його освітні інтереси. До сильних сторін належить також наявність факультативу з іноземної мови.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2:

Забгато канікул з урахуванням трьох семестрів навчання (13 тижнів на першому році навчання), що призводить до значного щоденного навантаження на студента. У навчальному плані, в п.1 «Графік освітнього процесу», не зазначено терміни проведення підсумкової атестації. Відсутні навчальні дисципліни, які забезпечують набуття педагогічних компетенцій, враховуючи, що опис ОП зазначає можливість працевлаштування у середніх та вищих закладах освіти. Окремі дисципліни вільного вибору розміщено у першому семестрі.

Складності (фактична неможливість) перезараховувати кредити отриманими студентами за програмами академічної мобільності, призводить до необхідності відпрацювання за індивідуальним планом зазначених у плані дисциплін.

Присутнє навчальне перевантаження студентів – відповідно до співвідношення кількості тижнів з теоретичним навчанням у першому та другому семестрах з аудиторним навантаженням, за умови шестиденного робочого тижня, навчальне навантаження становить від 10-ти до майже 11,5 годин в день:

	кредитів	тижнів	кред/тиж	год/тиж	роб.днів/тиж	год/доба
1 сем	25	11	2,27	68,2	6	11,4
2 сем	22	12	1,8	55,0	6	9,2

Над виконанням кваліфікаційної роботи студент має працювати над нею більше дев'яти годин в день за умови шестиденного робочого тижня:

	кредитів	тижнів	кред/тиж	год/тиж	роб.днів/тиж	год/доба
3 сем	20	11	1,8	54,5	6	9,1

Блоки дисциплін вільного вибору сформовані з дисциплін з дуже близькими назвами: ВБ1.1 «*Географія агробізнесу*» / ВБ2.1 «*Географія АПК*» (перший семестр); ВБ1.2 «*Інформаційні технології в територіальному менеджменті*» / ВБ2.2 «*Практикум: ГІС-проекти з територіального управління*» (другий семестр); ВБ1.4 «*Практикум: Геомаркетинг і логістика в регіональному розвитку*» / ВБ2.4 «*Територіальний маркетинг і логістика*» (другий семестр) ВБ1.5 «*Семінар: Менеджмент регіонального розвитку*» / ВБ2.5 «*Семінар: Геопланування та управління розвитком територій*» (другий семестр)

Уникнути навчального перевантаження студентів можна за рахунок збільшення тривалості теоретичного навчання за рахунок канікул. Враховуючи малу кількість аудиторного навантаження за денною формою відмовитись від заочної форми навчання за даною ОП.

Не зрозуміла наявність лекцій в навчальних дисциплінах в назвах яких присутнє слово «Семінар» (ВБ1.5)

Рівень відповідності Критерію 2:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2:

В цілому ОП складено правильно та збалансовано за освітніми компонентами та розподілом кредитів між ними, але наявні ознаки навчального перевантаження студентів через малу кількість тижнів з аудиторним навчанням. Недоліком, який можливо легко усунути, є навчальні дисципліни вільного вибору з надзвичайно близьким змістом.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

На офіційному сайті Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна не виявлено правил прийому на навчання за даною ОП. Є тільки Положення про приймальну комісію та умови прийому на 2019 р. (<http://start.karazin.ua/page/documenty>). В цих документах інформацію щодо умов вступу виявлено у повному обсязі, за змістом та мовою зрозумілою для абітурієнтів. Набір за ОП у 2018 році здійснювався на основі загальноуніверситетських правил Прийому.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Не виявлено Правил прийому за даною ОП. На сайті для вступників (<http://start.karazin.ua/programs/5/10>) не виявлено інформації щодо цієї ОП. Гарант ОП це пояснює тим, що 2019 року набору на ОП не проводили.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Під час спілкування зі студентами та викладачами, було виявлено, що ті студенти, які проходили навчання в європейських ЗВО (студенти А.Р. Кузнецова і О.В. Попович у Талліннському університеті (Естонія), студентка Д.В. Венгрин в університеті Жирони (Іспанія)) вимушені навчатись за індивідуальним планом та складати академзаборгованість після повернення. Через це вони не змогли приймати участь у рейтингуванні студентів для отримання стипендії.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, університет не запроваджував. Але, під час експертизи було знайдено Положення про організацію позаосвітньої діяльності зі студентами (наказ ректора №0211-1/373 від 02,10,2017), в якому чітко прописані правила та напрями проведення позаосвітніх заходів, які формують інтегральні компетентності особистості під час здобуття другого (магістерського) рівня ВО. Також, на кафедрі соціально-економічної географії і регіонознавства факультету геології, географії, рекреації і туризму раз на місяць проводяться експедиції вихідного дня, які пов'язують навчання з практичною діяльністю студентів.

Загальний аналіз щодо Критерію 3

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3:

Правила доступу до освітньої програми публічні та зрозумілі – в цілому є загальними при вступі до магістратури Університету. Окремих умов вступу, окрім складання фахового іспиту та додаткового іспиту з фаху в разі закінчення бакалаврату за іншою спеціальністю, не потребують.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3:

Відсутній механізм перезарахування результатів навчання, що були отримані в інших ЗВО та результатів неформальної освіти. Положення про перезарахування міжнародної та неформальної діяльності необхідно розробити та запровадити в дію.

Рівень відповідності Критерію 3:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3:

Інформацію щодо Критерію 3 викладено по суті. Робота, щодо усунення недоліків ведеться ЗВО, тому недоліки виявлені під час експертизи за Критерієм 3 не впливають на якість підготовки магістрів за ОП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток»

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Факти, докази та їх аналіз:

Форми та методи навчання, що застосовуються під час реалізації ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання та цілей ОП. Це було встановлено під час огляду додаткових матеріалів, що стосуються ОП та матеріально-технічної бази. Обов'язковим є використання науково-педагогічних персоналом мультимедійного обладнання та сучасного програмного забезпечення, проведення лекцій-дискусій зі студентами; науково-педагогічні працівники використовують індивідуальний підхід у виборі форм, методів і засобів навчання з урахуванням особливостей контингенту студентів. Але, не зрозуміло, наприклад, чому у звіті-самоаналізі, для дисципліни «Інформаційна географія і ГІС» не використовується такий метод навчання, як «комп'ютеризоване навчання», який зазначено у відомості самооцінки.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Факти, докази та їх аналіз:

На сайті кафедри (<http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/>) доступні усі матеріали що стосуються цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів. Викладачі на початку вивчення дисципліни знайомлять студентів з цілями, змістом та ПРН дисципліни. Наприкінці вивчення дисципліни викладачі проводять опитування студентів, де вони (студенти) можуть надати свої рекомендації та побажання щодо змісту, способів та якості викладання дисципліни. Студентам раз на тиждень проводять Кураторську годину, на якій інформують щодо критеріїв оцінювання дисциплін (на початку семестру). Здобувачі загалом задоволені методами навчання і викладання, про що свідчать результати їх опитування. В кінці вивчення дисципліни з метою складання рейтингу факультетів, кафедр та викладачів проводяться анкетування студентів. Перелічені вище документи було надано експертній групі для ознайомлення. Що стосується заочної форми навчання, то матеріали, на сайті (<https://dist.karazin.ua/>) – не повністю викладені.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Здобувачі ВО другого (магістерського) рівня активно приймають участь у щорічній Міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих науковців «Реґіон: суспільно-географічні аспекти», що проводиться на кафедрі. Зі збіркою наукових праць зазначеної вище конференції можна ознайомитись на інформаційному стенді кафедри; тези усіх студентів-магістрів було знайдено у збірці. В рамках реалізації ОП працюють наукові гуртки. За статистикою 30% студентів активно приймає в них участь.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Факти, докази та їх аналіз:

У звіті-самоаналізі не наведено конкретних прикладів, яким чином викладачі оновлюють зміст освіти. Описано лише загальні факти. Вибірковий перегляд РНП дисциплін показав, що в деяких програмах наявні застарілі літературні дані. Але під час виїзної експертизи було виявлено, що контроль навчально-методичного забезпечення проводить гарант ОП та представник відділу забезпечення якості освіти вибірково раз на 1 рік, порівнюючи попередні матеріали з поточними, що надав викладач для затвердження. Також, на сайті кафедри не виявлено РНП дисциплін (чи силабусів), це пов'язано з тим, що в 2019/2020 н.р. не проводили набір за цією ОП. Під час зустрічі із студентами встановлено, що вони мають право впливати на формування розкладу, надавати свої пропозиції щодо планування графіку сесії. Приймають участь в обговоренні окремих модулів РНП дисциплін.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

В Університеті постійно проводяться онлайн конференції з представниками Європейських університетів за проектом Erasmus+. Зустріч із студентами підтвердила, що протягом II семестру 2018-2019 н.р. студентка 1 курсу магістратури Венґрин Дар'я проходила навчання в Університеті Жирони (Іспанія), студентки 1 курсу магістратури Кузнєцова Анастасія та Попович Ольга – у Талліннському університеті (Естонія). В звіті-самоаналізі не надано детальної інформації по цьому підкритерію, але під час зустрічей з викладачами та студентами виявлено, що за останній навчальний рік в рамках проекту Erasmus+ було проведено низку онлайн лекцій з представниками університетів Іспанії (університет Жирони), Естонії, Румунії. В рамках договору про співпрацю з Університетом Томаша Баті у Зліні (Чехія) професор П.Беднар прочитав курс лекцій студентам, що навчаються на даній ОП. У червні 2019 року проф. із Таїланду Тапачаї Нірундон провів 2 лекції для студентів на тему «Територіальні особливості регіонів України-Таїланду».

Загальний аналіз щодо Критерію 4

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4:

Сильною стороною даної ОП є: 1) наявність реальнодіючого Положення про систему забезпечення якості вищої освіти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна; 2) Університет сприяє академічній мобільності студентів та реалізує принципи студентоцентрового підходу в навчанні за ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4

Слабкою стороною даної ОП щодо реалізації Критерію 4 є те, що дисципліни не викладаються на іноземній мові. Рекомендовано впровадження викладання на англійській мові дисциплін професійного спрямування.

Рівень відповідності Критерію 4:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4:

Під час проведення експертної оцінки ОП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» та освітньої діяльності за цією програмою було виявлено незначні недоліки, які не є суттєвими та не впливають на якість підготовки здобувачів за даною освітньою програмою.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Факти, докази та їх аналіз:

Освітня програма «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» передбачає наступні види контролю: поточний, контрольні роботи, передбачені навчальним планом, підсумковий семестровий контроль, атестація здобувачів вищої освіти. Здобувачі вищої освіти на початку вивчення навчальних дисциплін та під час Кураторської години ознайомлюються з робочими навчальними програмами, які містять розділ про методи контролю. Форми контролю дозволяють досягти програмних результатів навчання за ОП. У звіті-самоаналізі наведено не робочі посилання на Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна, хоча цей документ було знайдено на сайті ЗВО за посиланням: https://drive.google.com/drive/folders/0BwRBoOD_AlQSZ0xDtkt2eDNrX0U Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна працює. Це підтверджено під

час зустрічей із викладачами, студентами та представниками інших структурних підрозділів.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Стандарт вищої освіти – відсутній. «Тимчасовий стандарту вищої освіти спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем», схвалений Вченою радою Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна 27 березня 2017 р., протокол № 5, та затверджений наказом ректора від 03 квітня 2017 р. № 1701-1/112. Згідно з цим «ТСВО», атестація осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, проводиться на основі аналізу успішності навчання, оцінювання якості вирішення випускниками задач діяльності, що передбачені освітньою програмою, та рівня сформованості компетентностей. Атестацію випускників магістратури після виконання студентом навчального плану в повному обсязі здійснює Екзаменаційна комісія у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Випадків оскарження результатів оцінювання не було. Про це свідчать результати опитування студентів відповідними підрозділами. Результати опитування студентів відображають високу обізнаність студентів в питаннях академічної доброчесності. Під час зустрічі із студентами визначено, що вони досить чітко проінформовані щодо процедур проведення контрольних заходів та оскарження їх результатів.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна розміщено у вільному доступі на сайті університету. Студенти ознайомлені з основними моментами цього Положення. Інформацію про академічну доброчесність доводять до студентів під час проведення Кураторських годин, та у вигляді постерів на стендах, на сайтах відповідних структурних підрозділів та під час роботи студентського самоврядування із студентами. Під час проведення експертизи експертна група ознайомилась з механізмом та результатами перевірки робіт на плагіат. Виявилось, що студентські роботи усі з першого разу позитивно проходять перевірку – фактів плагіату в кваліфікаційних роботах не виявлено, що підтверджується відповідними протоколами. Однак студенти не зовсім задоволені процедурою перевірки, тому що система перевіряє й літературні джерела як текст роботи, що збільшує відсоткову частку запозичень в роботах. Представники адміністративного персоналу знають про незадоволення студентів, оскільки це відображено в результатах опитування студентів, яке проводять раз на рік, та шукають способи вирішення цієї проблеми. Анкета опитування студентів містить такі блоки питань: якість освіти, матеріально-технічна база, гуртожиток.

Загальний аналіз щодо Критерію 5

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5:

Позитивними сторонами за Критерієм 5 є розроблене Положення про організацію освітнього процесу в ХНУ імені В.Н. Каразіна, яке працює бездоганно, та щорічні опитування здобувачів ВО стосовно якості освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5:

Не виявлено

Рівень відповідності Критерію 5:

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5:

Інформацію щодо критерію викладено у коректній формі, а освітня діяльність за ОП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» повністю відповідає Критерію 5 та має взірцевий характер.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Академічна або професійна кваліфікація викладачів, задіяних у реалізації освітньої програми, забезпечується їх досягненнями, що визначені в таблиці 2 відомостей самооцінювання. Всі викладачі, що працюють на даній освітній програмі відповідають за своєю академічною та професійною кваліфікацією тим дисциплінам що викладають. Всі викладачі постійно підвищують свій професійний розвиток, що направлений на забезпечення проведення навчання. Про це свідчать публікації у фахових виданнях, у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз. Також за даною освітньою програмою регулярно оновлюється видання навчальних, навчально-методичних посібників та підручників. Кандидатури претендентів на заміщення посад професора, доцента, старшого викладача, викладача, асистента обговорюють на засіданні кафедри у складі науково-педагогічних, наукових та педагогічних працівників кафедри в присутності претендентів.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Під час конкурсного добору викладачів освітньої програми відбувається оцінювання їх роботи з метою визначення рівня їх професійної компетентності і забезпечення ефективності освітнього процесу згідно з положенням про оцінювання педагогічних працівників Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Процедура конкурсного відбору та призначення науково-педагогічних працівників визначається «Положенням про порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна». Окрім цього, враховуються науково-педагогічні здобутки кандидатів, які оцінюються відповідно до «Положення про систему забезпечення якості вищої освіти». Всі положення розміщені на веб-сайті ЗВО, доступ до них реалізований належним чином.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Факти, докази та їх аналіз:

В університеті працює центр практичної підготовки і працевлаштування Управління якості освіти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Співробітниками цього центру до освітнього процесу регулярно залучаються роботодавці, які проводять зі студентами заняття та майстер-класи, розповідають про вимоги до працівників на ринку праці, організовуються щорічні ярмарки вакансій «Кар'єра у великому місті». Безпосередньо за даною ОП розглядається досвід працевлаштування спеціалістів з геоінформаційних систем та технологій. На кураторських годинах центром регулярно проводиться консультування студентів з приводу їх працевлаштування. Гарантом та робочою групою

даної програми регулярно проводиться опитування серед роботодавців щодо впливу цільових результатів навчання на ефективність роботи організацій-роботодавців.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Факти, докази та їх аналіз:

До аудиторних занять залучення професіоналів-практиків проводиться у вигляді факультативних лекцій та круглих столів. Активно залучаються фахівці з департаментів, управління і відділу Харківської міської ради та Харківської обласної державної адміністрації, Харківської обласної ради, в органах місцевого самоврядування районного рівня. Роботодавці залучають студентів на виробничі практики, про що свідчать договори та угоди про практики з такими установами як: комунальний заклад «Харківська обласна станція юних туристів» Харківська обласна рада; комітет у справах сім'ї, молоді та спорту по Московському району, Департамент у справах сім'ї молоді та спорту Харківської міської ради; Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Немишлянського району Харківської області; ТОВ «ЕОС ДАТА АНАЛІТИКС Україна», Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Факти, докази та їх аналіз:

Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через підвищення їх кваліфікації шляхом поглиблення, розширення й оновлення професійних компетентностей за напрямками: «Українська мова – професійне спрямування», «Технології дистанційного навчання», «Школа педмайстерності», «Геоінформаційні системи в географії». Підвищення кваліфікації викладачі також проходять на базі інших навчальних закладів, науково-дослідних установ, організацій, у тому числі за кордоном. Перелік установ-партнерів, спільно з якими реалізується система професійного розвитку викладачів, наведено на веб-сайті Інститут післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання. Стажування викладачів підтверджуються наявністю сертифікатів за останні п'ять років.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Факти, докази та їх аналіз:

ЗВО має систему матеріального та морального заохочення викладачів за високоякісну роботу з підготовки та виховання фахівців і кадрів вищої кваліфікації: за додаткове навантаження в навчальному процесі; за зразкове виконання своїх обов'язків, пов'язаних з організаційною роботою з прийому студентів на навчання; за підготовку документів, що регламентують навчальний та науковий процес; за організацію та участь у проведенні конференцій, симпозіумів, семінарів, конкурсів та інших заходів, пов'язаних з реалізацією статутної діяльності університету; за своєчасне та зразкове виконання договорів та робіт, пов'язаних з наданням платних послуг; за виконання грантових проектів. Система заохочення викладачів за досягнення у фаховій сфері, регламентується наступними документами: «Статут Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна», «Колективний договір між адміністрацією та трудовим колективом», «Порядок визначення рейтингів науково-педагогічних працівників», «Порядок преміювання науково-педагогічних і наукових працівників», «Положенням про оцінювання педагогічних працівників Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна».

Загальний аналіз щодо Критерію 6

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6:

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених програмою цілей та програмних результатів навчання. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими, і дають можливість забезпечити потрібний рівень професіоналізму викладачів для успішної реалізації освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6:

Відсутні.

Рівень відповідності Критерію 6:

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6:

Освітня програма за критерієм 6 (людські ресурси) відповідає рівню А. Реалізація освітньої програми за цим критерієм повністю забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Для забезпечення освітнього процесу за ОП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» використовуються 2 навчальні лабораторії. Кількість комп'ютерів у кожній лабораторії становить 10 од. Обладнання навчальних лабораторій повністю забезпечує виконання навчальних планів за ОП. Зокрема, навчально-дослідницька лабораторія регіональних суспільно-географічних досліджень обладнана інтерактивною дошкою, а навчальна лабораторія соціально-економічних і інформаційних технологій – проекційним екраном, обидві лабораторії обладнані мультимедійними проекторами. За потреби здобувачі за даною ОП мають змогу використовувати інші навчальні лабораторії факультету геології, географії, рекреації і туризму. Фонд бібліотеки складає 3 447 800 прим. Для читачів працюють 15 спеціалізованих залів.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Доступ викладачів та здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності є повністю безоплатним.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Факти, докази та їх аналіз:

Освітнє середовище задовольняє потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, та є цілком безпечним для життя та здоров'я.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

На кафедрі соціально-економічної географії і регіонаознавства складено графік консультацій з навчальних дисциплін, що сприяє розв'язанню проблем академічної заборгованості здобувачів вищої освіти, підвищенню рівня їх успішності. Інформаційна підтримка здобувачів вищої освіти за ОП здійснюється через мережу Інтернет. Функціонує веб-сайт кафедри, інформація на якому постійно оновлюється. На веб-сайті розміщена актуальна інформація для здобувачів вищої освіти: навчально-методичні комплекси дисциплін, навчальні плани, освітні програми, розклад занять, інформація про наукову і виховну роботу, посилання на нормативні документи тощо. Консультативна підтримка здобувачів вищої освіти здійснюється кураторами груп, науково-педагогічними працівниками, через органи студентського самоврядування, профспілковий комітет. В університеті функціонує служба психологічної підтримки покликана проводити психологічне консультування та надавати психологічну допомогу здобувачам вищої освіти. Соціальна підтримка здобувачів вищої освіти реалізується через надання соціальних стипендій, що регулюється «Правилами призначення і виплати стипендій у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна».

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами. Це підтверджується технічним обстеженням щодо доступності та безперешкодного доступу для осіб та інших маломобільних груп населення до будівель (www.univer.kharkov.ua/docs/work/rezultaty.pdf). Також є довідка (від 02.04.2019р. № 0202-025) щодо доступності до навчальних приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, де вказано стан облаштування засобами безперешкодного доступу відповідно до вимог державних будівельних норм. Розроблений план заходів з поліпшення доступності навчальних приміщень та іншої інфраструктури для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (www.univer.kharkov.ua/docs/work/dostupnist-dlya-osib-z-osoblyvymy-potrebamy.pdf). У відомостях про самооцінювання за ОП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» зазначено, що потреби у створенні умов для осіб з особливими потребами не має. На питання, що послужило підставою зазначити це в матеріалах самооцінювання, гарант ОП відповіла, що мали на увазі, що студентів з особливими освітніми потребами в даний час за ОП не навчається.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Політика врегулювання конфліктних ситуацій в ХНУ імені В.Н. Каразіна регламентується Статутом університету та «Антикорупційною програмою університету». Що стосується питань попередження і боротьби із сексуальними домаганнями, чіткої прописаної процедури у представлених документах не виявлено. В залежності від осередків утворення конфліктної ситуації, розпорядженням ректора (проректора) створюється комісія до складу якої входять: представники студентської ради, профспілкової організації студентів, адміністрації, юрисконсульт та інші представники за потребою.

Загальний аналіз щодо Критерію 7

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7:

Освітнє середовище повністю задовольняє потреби та інтереси здобувачів вищої освіти за ОП: забезпечує необхідні умови для здійснення освітнього процесу; надає установлені пільги і гарантії; направляє на навчання, стажування до інших ЗВО; надає в користування навчально-наукову, спортивну, оздоровчу бази університету; забезпечує участь студентів у науково-дослідній діяльності, конференціях, олімпіадах, конкурсах; надає можливість брати участь у громадському та студентському самоврядуванні, у вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, забезпечує право на трудову діяльність у позанавчальний час та інші умови. Кожного семестру проводиться студентський моніторинг якості освітнього процесу, за результатами якого приймаються відповідні заходи для врахування раціональних потреб та інтересів студентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7:

1. Комп'ютери в навчальних лабораторіях потребують модернізації як програмного комплексу так і технічної складової.
2. Що стосується попередження і боротьби із сексуальними домаганнями, чіткої прописаної процедури у представлених документах не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 7:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7:

Моральна та технічна застарілість комп'ютерів не дозволяє використовувати сучасне програмне забезпечення.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

У Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна наявні дієві процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, які регулюють такі документи: «Настанова з якості Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна», «Положення про систему забезпечення якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна», «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна». Критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм визначаються як у результаті зворотного зв'язку із науково-педагогічними працівниками, студентами, випускниками і роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку галузі та потреб суспільства. Перегляд освітньо-професійних програм відбувається щорічно.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Для перегляду ОП залучаються здобувачі вищої освіти, які висловлюють свої пропозиції та побажання до набору компетентностей, програмних результатів навчання, змісту освітніх компонентів тощо. Свої пропозиції здобувачі вищої освіти висловлюють шляхом анкетування, до якого залучаються як студенти-магістранти, які навчаються за даною ОП, так і студенти бакалаврату, які можуть бути потенційними здобувачами вищої освіти на магістерському рівні. Студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП, що регламентовано «Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна». Перед розглядом вченими радами факультетів (центрів, інститутів) проекти освітніх програм і навчальних планів обговорюються органами студентського самоврядування факультетів (центрів, інститутів).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Факти, докази та їх аналіз:

ХНУ імені В.Н. Каразіна співпрацює з роботодавцями в контексті періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. Це регіональні органи державної влади та місцевого самоврядування (Харківська обласна державна адміністрація, Харківська міська рада, районні державні адміністрації). Такий вибір роботодавців зумовлений тим, що здобувачі вищої освіти, які навчаються за ОП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток», проходять виробничу практику у департаментах, управліннях та відділах міської ради, облдержадміністрації та райдержадміністрацій, мають можливість для працевлаштування у цих організаціях. Кафедра соціально-економічної географії і релігієзнавства проводить консультації з роботодавцями з приводу змісту ОП, необхідності його перегляду, вилучення чи включення нових освітніх компонентів тощо.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В університеті працює центр практичної підготовки і працевлаштування Управління якості освіти, який збирає контактну інформацію випускників поточного року та оновлює існуючу базу контактів. Зібрані контакти використовуються для проведення періодичних опитувань щодо стану працевлаштування випускників. В рамках Асоціації випускників, викладачів та друзів ХНУ імені В.Н. Каразіна у квітні відбувається щорічна акція «День випускника». В рамках цієї акції на кафедрі відбуваються зустрічі з випускниками різних років, що дозволяє оновлювати інформацію про їх кар'єрне зростання, залучати установи та організації де вони працюють, у якості місць працевлаштування випускників та баз практик. За допомогою професійної соціальної мережі LinkedIn.com університет відслідковує кар'єрне зростання випускників за допомогою спеціального функціонального пакету. Оскільки ОП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» була введена в дію у 2018/2019 навчальному році, випуск здобувачів вищої освіти за нею буде у грудні 2019 р., тому збирання інформації щодо їх кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування не проводилося. Проте з 2020 р. передбачається організація роботи з випускниками, зокрема: опитування щодо їх кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування, отримання і вивчення їх пропозицій з метою удосконалення ОП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В університеті діє окремий структурний підрозділ Управління якості освіти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, що займається забезпеченням та контролем якості освітнього процесу, координацією роботи внутрішньої системи забезпечення якості освіти, плануванням, організацією та науково-методичним супроводженням освітнього процесу. Учасники академічної спільноти залучені до процедур внутрішньої системи забезпечення якості. Для вчасного реагування на виявлені недоліки, за освітньою програмою проводиться внутрішній аудит групою сертифікованих аудиторів, а також факультетські аудити, що проводяться групою технічних експертів (працівниками факультету, завідувачами чи заступниками завідувачів кафедри). Під час внутрішнього аудиту, який проводився в ХНУ імені В.Н. Каразіна у 2018/2019 навчальному році, недоліків в освітній діяльності з реалізації ОП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» виявлено не було. Це підтверджується контрольними аркушами аудитора для перевірки функціонування системи управління якістю та звітом про результати проведення внутрішнього аудиту системи управління якістю.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» у 2019 р. проходить первинну акредитацію. У 2018 р. було проведено первинну акредитаційну експертизу освітньо-професійної програми Економічна та соціальна географія зі спеціальності 106 Географія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Експертна комісія висловила пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення окремих аспектів освітньої діяльності, які не входять до складу обов'язкових, не мають принципового характеру, але дозволяють поліпшити якість підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Економічна та соціальна географія зі спеціальності 106 Географія за рівнем другим (магістерським) рівнем вищої освіти, зокрема: 1. Розширити можливості академічної мобільності здобувачів вищої освіти, зокрема через участь у програмах проекту Еразмус+. 2. Активізувати науково-дослідну роботу викладачів факультету щодо отримання міжнародних грантів, публікації наукових статей у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та Web of Science. 3. Розширити мережу баз науково-дослідницької та виробничої практик. Дані рекомендації були враховані при реалізації ОП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток»

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності. Це підтверджується відкритим звітуванням всіх учасників освітнього процесу (студенти, викладачі, роботодавці, адміністрація), щодо власних академічних та наукових досягнень, прозорому розподіленні ресурсів між учасниками системи вищої освіти згідно із результатами оцінювання їх досягнень за критеріями. Учасники освітнього процесу продемонстрували потужну академічну спільноту із високим рівнем академічної культури – вмінням обмірковано та зріло розпоряджатися власною свободою дій в академічному світі, сучасним розумінням поняття якості освіти та власної ролі в процесах її забезпечення.

Загальний аналіз щодо Критерію 8

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8:

В університеті діє окремий структурний підрозділ Управління якості освіти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Гарантом освітньої програми проводиться оцінка освітніх потреб. Роботодавці безпосередньо залучені до процесу та процедур забезпечення якості ОП. Потенційні роботодавці приймають участь у плануванні та забезпеченні освітнього процесу під час виробничих практик та зустрічей.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8:

Не виявлено

Рівень відповідності Критерію 8:

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8:

Освітня програма за критерієм 8 (Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми) відповідає рівню А. Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП відбувається згідно із визначеною загальноуніверситетською політикою та процедурами внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Під час зустрічей з учасниками освітнього процесу були задані питання щодо розуміння правил і процедур, які регулюють їх права та обов'язки під час реалізації ОП. Учасники зустрічей на питання відповідали чітко та ясно з розумінням правил і процедур ОП. Виявлено, що усі процедури та правила дотримуються під час реалізації освітнього процесу.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Освітня програма «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» була викладена на веб-сайті університету в заданий термін. На проведених зустрічах було отримано інформацію, яка підтверджує отримання пропозицій та їх реалізацію у освітній програмі.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства.

Факти, докази та їх аналіз:

За посиланням на сайт університету, яке було відображено у звіті самооцінки, ми не знайшли інформацію щодо освітньої програми. Інформація була перенесена на сайт факультету через те, що у 2019 році набір на дану ОП не здійснювався. Посилання на сайті факультету відображається, і є робочим.

Загальний аналіз щодо Критерію 9

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9:

На веб-сайті закладу вищої освіти є вся потрібна інформація. Всі учасники освітнього процесу розуміють права і процедури зазначені в ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9:

Не всі посилання є прямими (для отримання інформації потрібно перейти на сайт факультету). Посилання на сайт факультету є на сторінці закладу вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 9:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9:

Вся потрібна інформація в повному обсязі є на сайті, але для того, щоб її отримати потрібно самостійно перейти на сайт факультету.

5. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження та зауваження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Під час проведення виїзної експертизи ОП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» членами експертної групи було виявлено високий професіоналізм науково-педагогічних працівників університету, що забезпечують освітній процес за цією освітньою програмою. Науково-педагогічні працівники, що забезпечують освітній процес працюють злагоджено та відповідально. Система забезпечення якості освіти в університеті має взірцевий характер.

6. Підсумки

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма, що акредитується, відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій	Рівень відповідності
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	А
Критерій 6. Людські ресурси	А
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	А
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	-

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

До звіту додається:

дорадчий висновок представника роботодавців

окремі думки членів експертної групи

програма відвідування ЗВО

інші документи _____

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Голова експертної групи Кравченко Дмитро Володимирович

Члени експертної групи Лук'янова Віталіна Віталіївна
Монюшко Марина Михайлівна
Ткач Олексій Дмитрович